Jaroslav Malina

Text © Jaroslav Malina, 2022
Typografie a sazba © Jiří Eliška, 2022
Ilustrace © Alois Mikulka, 2022
Tisk: ing. Vladislav Pokorný, Litera Brno, 2022

Tenis v Mikulkově State Louis

Alois Mikulka
POJĎ SE DÍ

Tenisofobie v State Louis 8
Altruista 10
Antikanár 12
Asklépiova raketa 14
Bělořit 18
Egoista 20
Elegán 22
Flegmatik 24
Cholerik 26
Lobista 28
Melancholik 30
Metempsychóza tenisového míčku 32
Nejvyšší Sběrač 34
Penzista 36
Return 38
Rivista 40
Sangvinik 42
Tenistka 44
Vyflusnutec 46
Workoholik 48
Zelenooký tenista 50
Tenisofilie v State Louis 52
Autor 54
Výtvarník 55

Tenisofobie v State Louis

Alois Mikulka, zapřisáhlý tenisofob,
bílý sport, tedy tenis, dokáže nenávidět až za hrob.
V suverénním State Louis vyhlásil „state of emergency“,
tenisové dění totiž vnímá jako nejničivější z pandemických dob.

pandemie (z řeckého *pan*, „celý, všechen, všeobecný“ a *epidēmía*, od *epidēmios*, „v kraji [lidu] rozšířený“), hromadný výskyt infekční nemoci, který není prostorově omezen a vyskytuje se v určitých časových souvislostech. Shodnou vlastností všech pandemií je její rozšíření na území více světadílů a značný nárůst počtu nemocných během velmi krátké doby. Příčinou vzniku obvykle bývá nový typ patogenu, se kterým se organismus ještě nesetkal a proti němuž nemá vytvořeny žádné protilátky. Mezi základní postupy prevence pandemií patří hlavně omezení pohybu osob, důsledné znemožnění dalšího šíření infekce od nakažených, ochrana před vstupem infekce do organismu a posílení schopnosti organismu bránit se proti infekci. K lékařským způsobům prevence patří očkování a preventivní podání účinných léků. Ve středověku se nejčastěji vyskytovaly pandemie moru. Například v letech 1347–1351 způsobil mor pandemii, tzv. „černou smrt“, která prošla celým světem a postihla nejvíce Evropu a Čínu. V Evropě tehdy zemřelo asi pětadvacet milionů lidí, tedy asi třetina tehdejších obyvatel, v Číně více než 35 milionů.

state (z angličtiny), 1. stav; 2. (duševní) stav, rozpoložení; 3. (hovorově) strašný stav, neuvěřitelný stav; 4. postavení, status, hodnost; 5. (politická geografie) stát; 6. (zastarale) baldachýn, nebesa; 7. ušlechtilé držení těla, vznosnost.

State Louis (z anglického *state*, „stát“ a *Louis*, „Ludvík“), vnitřní suverénní území groteskní fantazie a plusového surrealismu nacházející se v duchovním světě malíře, sochaře a literáta Aloise Mikulky; autor někdy tak své práce signuje.

state of emergency (z angličtiny), výjimečný stav, vojenská pohotovost.

tenisofobie (z česko-anglického *tenis* a řeckého *fóbos*, „strach, obava, odpor“), chorobný strach z tenisu; i při pouhém pomyšlení na tuto hru nebo náčiní a prostředky s ní související vyvolává u některých jedinců strnulost, neschopnost jakékoli aktivity. Někdy se projevuje záštiplným ničením tenisového vybavení a zařízení (raket, míčků, oblečení, sítí i samotných kurtů), které vede k dočasnému uklidnění. Byly zaznamenány pokusy o vraždu tenistů, správců kurtů a tenisových funkcionářů, zatím neúspěšné.

Alois Mikulka, *Lovci tenistů v SL*, 2020, tenisová raketa (ready made), kresba tužkou, akryl, překližka (v hlavě rakety), monitorovací zařízení vybavené jednovrtulovým dronem s kolmým startem (soklík), 80,5 × 28,5 × 16 cm. Mistr Mikulka sice vytvořil pro projekt *Tenisová raketa ve výtvarných a básnických variacích* více než dvacet tenisologických objektů, ale ve skutečnosti je zapřisáhlý tenisofob, jak je výše vylíčeno chajjámovským čtyřverším. Nesouhlasí s přemrštěnými prize money pro obě pohlaví, příčí se mu, že tenistky nevaří, nepečou a neuklízí dokonce ani o vánocích, atd., atd.; ve výsledku prý tenis způsobuje destrukci společenského systému. Jeho autentický výrok: „Tenis je horší metla lidstva než středověký mor nebo současná koronavirová pandemie!“ Soklík představuje jedno z mnoha zařízení sledovacího systému v State Louis k monitorování zakázaných sportovních akcí; mezi nimi tenis figuruje na prvním místě. Mikulkova kresba zachycuje scénu pronásledování smíšené deblové dvojice, která kvůli zkrácení cesty na grandslamový turnaj Australian Open ilegálně vnikla na území SL. Tenistka, technicky zdatná, vyřadila sice odpojením od zdroje energie toto monitorovací zařízení i dron z provozu, ale, jak vidíme, SL disponuje dalšími prostředky a silami, jak narušitele odhalit, pronásledovat a zneškodnit. Technické systémy totiž doplňují neselhávající živé bytosti: dění na souši v noci monitoruje sova, ve dne nemilosrdný ohař, dění na vodní hladině i pod ní sledují mořské panny (jsou adaptovány i na sladkovodní prostředí). Vyústění scény vyjádřil Mistr pod signaturou „State Louis“ akronymem „DPTM“. Při jeho luštění se přichylme k angličtině, kterou AM běžně používá díky své ženě-anglistce, a vezměme také v úvahu jeho afinitu k hororům, moritátům a nadpřirozeným bytostem všeho druhu. Nebudeme se proto mýlit, když akronym DPTM vyložíme jako ***D****RIVER* ***P****ICKS* ***T****HE* ***M****USIC*. Jde o úsloví, které zaznívá v americkém kultovním hororovém seriálu *Supernatural* (česky Lovci duchů); v letech 2005–2015 vzniklo celkem patnáct řad s 327 díly. Hlavními postavami jsou bratři Dean a Sam Winchesterovi. Cestují napříč Spojenými státy v ikonickém černě nalakovaném osmiválcovém Chevroletu Impala z roku 1967. Automobil má zabudované rádio a kazetový přehrávač, ze kterého se za jízdy často line klasický rock patřící do Deanovy hudební sbírky. V kufru auta je tajný prostor, jenž ukrývá nejrůznější druhy zbraní a předmětů, které bratři využívají v boji proti zlu, představovanému jak lidmi, tak i nadpřirozenými bytostmi (upíři, vlkodlaci, duchové, démoni, ale také wendigo, striga nebo žena v bílém). AM zřejmě oba bratry angažoval k potírání tenisu ve svém státě: Poznáváme přece Impalu a za jejím volantem Deana Winchestera a vedle něho jeho bratra Sama; v pronásledování jim pomáhají dva pistolníci. Dean právě bratrovi říká: “Driver picks the music, shotgun shuts his cakehole” („Řidič udává tón, střelec drží ústa [a krok]“). https://www.urbandictionary.com/define.php?term=driver%20picks%20the%20music%2C%20shotgun% 20shuts%20his%20cakehole

Altruista

Jak se má podle Augusta Comta
na kurtech chovat tenisový altruista,
ta dobrá duše po všech stránkách čistá?

Soupeřovo podání returnuje mimo dvorec či do sítě,
když přesto hrozí, že soupeř zhyne na úbytě,
skrečuje zápas nedbaje na Dawkinsův gen,
aby mohl jako hoplíta skončit na štítě,
jako heilót chová se každý den.

altruismus (z latinského *alter*, „jiný, druhý", respektive z francouzského *altruisme* [altrüism], „nesobeckost"), 1. (etika, sociologie) nezištnost, nesobeckost; jednání obětující i vlastní zájem ve prospěch druhých (protikladem je egoismus); objevuje se mezi morálními zásadami od starověkých dob, jako termín jej do etiky zavedl francouzský sociolog August Comte; 2. (evoluční biologie, etologie) chování, které zvyšuje reprodukční zdatnost (fitness) jiného jedince („recipienta"), přičemž snižuje reprodukční zdatnost jedince, který se chová altruisticky („donora"). Podle některých evolučních biologů (například Richard Dawkins) skutečný čistý altruismus neexistuje, neboť i altruistický jedinec se chová v „sobeckém" zájmu svých genů. Rozvoj teorie her v rámci evoluční biologie přinesl řadu vysvětlení altruismu, který je evolučně stabilní. V některých případech altruistické chování sice snižuje biologickou zdatnost altruistického jedince v jednom směru, ale zvyšuje ji v jiném, například reciproční (vzájemný) altruismus (něco za něco, půjčka za oplátku), nepřímá reciprocita (zvýšení reputace), pohlavní výběr (altruismus vůči potenciálnímu pohlavnímu partneru), příbuzenská selekce (pomoc příbuznému, který s námi sdílí geny). Jiný mechanismus vysvětluje altruismus tím, že altruistický jedinec nemá plnou kontrolu nad svým chováním, anebo je mu altruismus vnucen zvenčí. Sem patří manipulace chování hostitele parazitem, omezená racionalita (nedostatek informací pro chování v komplexní situaci), svědomí (společenský vliv morálky), vliv memů (například náboženství).

heilót (z řeckého *heléin*, „zmocnit se, podrobit si, vzít si", tedy „podrobený, zajatý"), bezprávný a nesvobodný zemědělec ve starověké Lakónii a Messénii na jihu Peloponéského poloostrova v takřka otrockém postavení vůči Sparťanům. Heilóti byli přiděleni občanům Sparty a pravidelně jim odváděli naturální dávky (až čtyři pětiny výtěžku); nebyli však otroky jednotlivých Sparťanů, nýbrž spolu s půdou náleželi celé sparťanské obci, zůstali jejím majetkem a nemohli být ani děděni, ani prodáni. Při svém špatném sociálním postavení i početu, který mnohonásobně převyšoval počet Sparťanů, se často bouřili; proto náležela k výcviku spartských efébů (jinochů) takzvaná *krypteiá* (trestné výpravy, které končívaly povražděním mnohých heilótů). Také nastupující *eforové* (pět nejvyšších úředníků ve Spartě) každoročně vypovídali heilótům válku. Teprve od poloviny 5. století př. n. l. se začalo sociální postavení heilótů zlepšovat, takže si mohli ušetřit i peníze na vykoupení. Rovněž mohli vstupovat do vojska a při statečném chování mohli být propuštěni na svobodu.

skončit na štítě, (úsloví) padnout v boji, prohrát ve sportovním zápase apod.; odvozeno z bojové činnosti a pravidel spartských *hoplítů* (příslušníků těžkooděné pěchoty), vyzbrojených kopím, mečem a štítem, který zachycoval a odrážel protivníkovy výpady; vedle ochrany plnil štít i další funkci: úkolem každého Sparťana bylo vrátit se z boje se štítem (živý) nebo přinesený spolubojovníky na štítě (padlý).

zhynout na úbytě, (úsloví) chřadnutí, zanikání organismu apod.

Alois Mikulka, *Tenista-altruista*, 2022, tenisová raketa (ready made), kresba tužkou (14,2 × 9,2 cm), papír, karton, akryl, antuka z ústředního dvorce Philippa Chatriera v areálu Stade Roland-Garros v Paříži, kolorovaný brusný kotouč (soklík), 71 × 26 × 9 cm.

Antikanár

Mít vrabce v hrsti a holuby na střeše,
z toho se každý tenista vykřeše.
Ale aby se nedostavil potupný kanár,
na to by mohlo fungovat Mikulkových raket „zopár".

kanár, (v tenisu, slangově) sada prohraná bez zisku jediné hry (6:0).
zopár (ze slovenštiny), (hovorově číslovka neurčitá) neurčitý počet, malé množství, několik, pár.

Alois Mikulka, *Antikanár*, 2022, tenisová raketa (ready made), kresba tužkou (11,5 × 13,5 cm), papír, překližka, akryl, antuka z ústředního dvorce Philippa Chatriera v areálu Stade Roland-Garros v Paříži, kolorovaná ocel (soklík), 72 × 26,5 × 6,1 cm.

Asklépiova raketa

Má-li tenista utkvělou představu,
že jeho koleno artrózou je trýzněno,
nemusí hledat v artrooperaci nápravu;
účinnější řešení bylo už dávno vynalezeno.

Je to všeléčivá tenisová raketa Asklépiova,
neinvazivní, na kurtu působící léčebný prostředek,
díky němuž každá kolenní struktura chová se jako nová,
při i po tenisování je mladistvě hybná; nikdo pak nebelhá jak dědek.

„Velký bič a malý dvůr,"
tak i naše lidová moudrost praví,
„získáš pak zdraví celé, nejenom půl!"

Zůstane-li přesto pacientova noha líná, latinsky pes,
a nezareaguje-li ani na povzbudivé „Los!, Los!!, Los!!!",
bude poslán do Hádovy říše, kde se o něho postará Kerberos.

Asklépios, v řecké mytologii původně thessalský hérós zdraví; od konce 5. století př. n. l. se stal uctívaným božstvem. V mýtu je líčen jako syn mocného boha Apollóna, který ho dal na výchovu moudrému Kentauru Cheirónovi; a ten Asklépia naučil lékařskému umění. Asklépiovi synové Machaón a Podaleirios byli slavní lékaři Achajů před Trójou. Jeho dcerou byla bohyně zdraví Hygieia. Když Asklépios křísil i mrtvé, zabil ho, aby mu „nepřerostl přes hlavu", nejvyšší bůh Zeus bleskem. Záhy začala vznikat takzvaná Asklépia (Asklépiovy svatyně) s léčebným lázeňským zařízením. Léčilo se zde inkubací, to znamená ve spánku. Pacient vykoupaný v chrámové vodě, se odebral s obětinami do chrámu, kde byli chováni hadi zasvěcení Asklépiovi, ulehl na podlahu a vyčkával příchod boha; ten se mu zjevil ve spánku a dal mu svou radu nebo na něm provedl léčebný zákrok. Uzdravení pacienti zavěšovali z vděčnosti v chrámě destičky s popisem choroby a jejího vyléčení nebo plastickou reprodukci uzdraveného orgánu. Asklépios se stal také ochranným božstvem lékařů. Byl zobrazován jako vousatý muž, opírající se o hůl ovinutou hadem (odtud symbol/znak lékařského stavu); společnost mu dělá věrný pes. Současný český ministr zdravotnictví je sice bezvousý, ale zato ho systematicky provází protiepidemický PES, který se píše verzálkami kvůli jeho velkým schopnostem a pravomocem.
Asklépiova hůl (podle *Asklépia*; latinsky *Aesculāpius*), znak lékařů a farmaceutů; též *Aeskulapova hůl*.
Asklépiova raketa, tenisová raketa, jež byla využívána pro starou metodu léčby neduhů pohybové soustavy tenisem (v řecké antice pod názvem *trigōnos*, v Římě *trigon*). Těm, kdo si stěžovali na bolesti v kloubech, byla přidělena zvláštní raketa – tzv. Asklépiova, s níž museli hrát tenis až do naprostého umdlení. Když se už nemohli ani pohnout, přestali bolest v kloubech vnímat (a vůbec si přestali na jakoukoliv bolest stěžovat). Léčivá moc Asklépiovy rakety byla dnešními ortopedy znovuobjevena (objev je přičítán tenisujícímu ortopedovi MUDr. Janu Konečnému, Ph.D., z I. chirurgické kliniky Fakultní nemocnice u sv. Anny v Brně, jemuž jej údajně vnukla sama svatá Anna Samodruhá v tamější jí zasvěcené kapli). V zatímních teoretických úvahách o zavádění Asklépiovy rakety do léčby pohybového ústrojí se soudí, že přinese slibné pokroky. Poprvé byla nová léčba prakticky ověřena 10. prosince 2020 na pacientovi JM, který byl převezen nikoli na operační sál, nýbrž do nové supermoderní haly Tenisového oddílu T.J. Komín, z.s. Lékařská zpráva doporučující artroskopickou operaci byla tedy pouhý krycí manévr k ukonejšení hypochondrického pacienta, který se domníval, že si po operaci v blahověstném klidu bude lebedit v nadstandardním pokoji.
Kerberos, v řecké mytologii pes hlídající podsvětí; syn stohlavého obra Tyfóna a položeny-polohada Echidny. Kerberos měl tři hlavy, hady ovinuté kolem šíje a ocas končící dračí hlavou. Byl bdělým strážcem podsvětní Hádovy říše; pouze jediný Héraklés vyvedl Kerbera na světlo dne, když ho z příkazu krále Eurysthea přivedl do Mykén.
los (z němčiny), 1. do toho!, (hovorově) jedem!; 2. zbaven, zproštěn – například *eine Krankheit los sein*, „zbavit se nemoci".
pes (z latinského *pes*, genitiv *pedis*), 1. noha – například *i pede fausto*, „vykroč šťastnou nohou; jdi provázen štěstím" (Horatius); 2. stopa (= 29,6 cm); 3. stopa v metrice, takt, rytmus – například *aequo pede pulsare*, „stejnou nohou tepat, stejně klepat" (Horatius).
pes domácí (*Canis lupus f. familiaris*), zdomácnělá forma vlka obecného (*Canis lupus*). Vlk jako šelma vyhledával skládky odpadu pravěkých lovců, dostával se tím do blízkého kontaktu, který se v případě štěňat za pomoci jejich silně vyvinutého sociálního vnímání mohl vyvíjet v postupné ochočování. Současná zkoumání označují za oblast domestikace Asii v době před 15 000 lety, odkud se psi rozšířili i do Severní Ameriky. Bylo vyčleněno 14 nejstarších plemen psů, jejichž původ je převážně čínský (čau-čau, šarpej, akita-inu atd.). Ani dnes nechybějí názory, že k domestikaci vlka došlo několikrát v různých geografických oblastech; nejstarší konkrétní nálezy domácího psa jsou z doby kolem roku 10 000 př. n. l. a pokrývají velkou oblast od Turecka po Severní Ameriku. Publikace z dubna 2009 založená na studiu mtDNA (mitochondriová deoxyribonukleová kyselina) naznačuje, že pes domácí vznikl na území jižní Číny před 5 400–16 300 lety. Domestikaci uskutečnili usedlí lovci-sběrači nebo první zemědělci.

Alois Mikulka, *Asklépiova raketa*, 2020, tenisová raketa (ready made), kresba tužkou, akryl, antuka z tenisového Asklépia v Brně-Komíně (v hlavě rakety), ventilátor turbomolekulárního simulátoru venkovního prostředí v uzavřené tenisové hale (ready made; otočný soklík), 75 × 26,5 × 15 cm.
Na averzu AM zachytil příchod někdejšího „lva kurtů", dobíhajícího kdysi od zadní lajny i kraťasy umístěné těsně za síť, do Asklépia v Brně-Komíně pro neinvazivní léčbu neduhů pohybové soustavy tenistů, ale i volejbalistů, basketbalistů nebo házenkářů. Vidíme, že musel kvůli artrotickým kolenům použít dokonce dvě Asklépiovy hole; jde nikoli o původní starověké provedení z olivového dřeva z ostrova Naxu, ale o moderní odpružené trekingové hole s nastavitelnou délkou. Na reverzu je tenista zachycen po terapii. Vítězným gestem „jsem zas TITÁN" sděluje, že je opět ve formě, znovu bez problémů dobíhá i ty nejkratší kraťasy. Jako výraz díkůvzdání za úspěšné vyléčení nechal pod střechou komínského Asklépia zavěsit repliku Asklépiovy rakety ze zlatého plechu. Sofistikovaný objekt umístil Mistr na otočný stojánek pocházející z vyřazeného zařízení tenisové haly.

Bělořit

Mistr Mikulka svým uměleckým vhledem odhalil to,
co nám, běžným smrtelníkům, zůstává skryto:
Z lůna míčku značky Wilson rodí se pták,
jenže všechno je tak trochu naopak.

Tenisté čekají žlutého kanára,
však smyslům nemohou uvěřit,
když poté co opeřenec slupku míčku rozpárá,
na svět zvesela vykoukne imitátor bělořit.

bělořit šedý (*Oenanthe oenanthe*), tažný pták z řádu pěvců (velký jako vrabec); u nás silně ohrožený druh. Hnízdí v dutinách mezi kameny, v pískových nebo hlinitých stěnách apod. Vábení je opakované „jiv" nebo „jiv-tek", zpěv je dlouhý, proměnlivý, s mnoha variacemi, často přednášený i za letu; mnohdy napodobuje i zpěv jiných ptáků.
kanár, (v tenisu, slangově) sada prohraná bez zisku jediné hry (6:0).

Alois Mikulka, *Bělořit aneb zrození tenisového kanára*, 2020, tenisová raketa (ready made), tužka, papír (13 × 15,3 cm), kombinovaná technika, překližka, smrkové dřevo (soklík), 78 × 26,5 × 8,5 cm.

Egoista

Na výspě věčnosti mu chyběla do výbavy
už jenom slavnostní výzdoba hlavy.
Sacro egoismo!
Aspoň lavička pro ducha,

jak ji zná z Náprstkova muzea!
K té se nedopracoval, což mu nervy cuchá.
Vysoko stanul a chce ještě mnohem výše –

přehrát a převýšit v tenisové éře
absolutně všechny top ten soupeře.

egoismus (z latinského *ego*, „já"), jednání zaměřené na prosazení vlastního zájmu či prospěchu i na úkor druhých; sobec, sobecký člověk, prospěchář myslící jen na sebe. Opakem egoismu je altruismus.

Náprstkovo muzeum asijských, afrických a amerických kultur, muzejní a vědecko-výzkumná instituce zaměřená na mimoevropské civilizace; založeno v roce 1862 významným pražským kulturním činitelem Vojtěchem Náprstkem a jeho matkou Annou v jejich soukromém domě na Betlémském náměstí v Praze.

univerzální etický egoismus, etická doktrína, která jako princip morálky stanovuje, že by každý jedinec měl ve svém jednání sledovat pouze své (nejlepší) zájmy a cíle. Někdy se v utilitaristickém duchu dodává, že praktikování této doktríny povede v rámci společnosti k nejlepším možným výsledkům pro všechny (například americká filozofka Ayn Randová [1905–1982]). Tento názor však lze zpochybnit pomocí jednoduchého modelu „vězňova dilematu", známého z teorie her: individuálně racionální strategie vede k horším výsledkům, než by bylo možné dosáhnout prostřednictvím kooperativního jednání. Univerzální egoismus je nutno rozlišovat od sobectví, které není univerzalizovatelné (neboť tvrdí, že každý by měl sledovat a naplňovat *moje* zájmy).

Alois Mikulka, *Egoista*, 2020, tenisová raketa (ready made), tužka, papír (13,5 × 7,5 cm), kombinovaná technika, překližka, smrkové dřevo (soklík), 75,5 × 21,5 × 7 cm.

Elegán

Kdo je ten pán,
pobíhaje po kurtu,
tak švihácky odíván?

Je to tenisový elegán,
den co den nový kardigan,
Střihorukým Edwardem načesán.

Na hře mu vůbec nezáleží,
sladit barvy, mít moderní boty,
to je vše, oč tomu elegánovi běží.

Ač na kurt nedopadne žádná jeho pořádná forhendová rána,
cítí se jak šampion, neb krása osobnosti je prý již oděvem mu dána.

Jednou vrátil servis! Hned železo dál kul,
o přestávce okázale popíjel – samozřejmě Red Bull.
I v přítmí přírodního kurtu neuvidíš toho tvora
bez světoznámých slunečních brýlí od Diora.
Když se mu po zápase z vyčerpání obracejí útroby,
zvrací do kyblíčku výhradně americké výroby.

elegán (z francouzského *élégant*, „vkusný", z latinského *ēlegāns*, „vybraný"), elegantně oblečený muž, švihák.
Střihoruký Edward, 1. český název amerického romantického filmu *Edward Scissorhands* v hlavní roli s Johnny Deppem, který v roce 1990 natočil režisér Tim Burton. Příběh pojednává o nedokončeném umělém muži jménem Edward, který měl místo rukou nůžky, jež mu umožní vyniknout při stříhání plotů a zejména v kadeřnickém umění; 2. název kadeřnictví „Střihoruký Edward" v Brně na Dominikánském náměstí.

Alois Mikulka, *Tenista-elegán*, 2022, tenisová raketa (ready made), kresba tužkou (14,7 × 6,5 cm), papír, karton, akryl, antuka z ústředního dvorce Philippa Chatriera v areálu Stade Roland-Garros v Paříži, kolorovaný tepaný hliník (soklík), 76 × 25 × 8 cm.

Flegmatik

Hraje strojově od základní lajny,
i když má šanci vyhrát, zůstává chladný,
mene tekel – stále v duchu sčítá, odčítá a váží,
jen jeho geometrický mozek mu ambice sráží…

flegmatik (z řeckého *flegma*, „hlen"), jeden ze čtyř druhů temperamentu (flegmatik, cholerik, melancholik, sangvinik – poprvé s touto typologií vystoupil řecký lékař Hippokratés [kolem 460–kolem 375 př. n. l., který se domníval, že vnitřní ustrojení člověka je dáno převahou jedné ze čtyř základních tekutin, které obsahuje lidské tělo: „červená krev" – *sanguis*, „žlutá žluč" – *cholé*, „bělavá tekutina" – *flegma* a „černá žluč", zřejmě sražená krev – *melancholé*). Flegmatik je stabilní introvert – obezřetný, rozvážný, spolehlivý, cílevědomý, smířlivý, vyrovnaný, klidný, lhostejný, umí se ovládat, přátelský, základní nálada je vyrovnaná.

Mene, mene, tekel, ufarsin (z aramejštiny), 1. (bible) „Zčetl jsem, zčetl, zvážil a rozděluji" – přísné napomenutí, jímž byl biblickému Belšasarovi (babylonský korunní princ Bél-šarra-usur, žijící kolem poloviny 6. století př. n. l.; vládcem se však nestal kvůli vítězné perské expanzi) předpovězen pád jeho říše; 2. (knižně) „mene tekel" – výstraha, varování před vážnými následky něčeho, memento.

Alois Mikulka, *Flegmatik*, 2020, tenisová raketa (ready made), tužka, papír (8,5 × 10,5 cm), kombinovaná technika, překližka, smrkové dřevo (soklík), 75,5 × 26 × 7 cm.

Cholerik

Sám dovede bezhlavě útočit,
ale i fiftýn soupeře ho umí vytočit.

Do míčku ostře a bezohledně buší,
je mu naprosto cizí samurajské *buši*.

Neví, co znamená *bušidó*,
myslí jen na své libido.

Rozzuří ho i zvuky z publika
nebo neadresně pronesená replika.

Sběrač míčků ho rozčiluje,
prý pomalu míčky a ručník přihazuje.

Po nepříznivém verdiktu dle jestřábího oka se vzteky dusí,
dokud neroztříská raketu na drobné kusy.

I proti rozhodčímu vznáší námitky,
není-li po jeho, před očima má rudé mžitky.

Nic mu není vhod, je stále nevlídný,
snad ho srdeční infarkt na chvíli uklidní.

buši (z japonštiny), soubor etických norem a zásad pro jednání a chování příslušníků samurajského stavu v Japonsku. Termín *bušidó* (doslova „cesta válečníka") zahrnuje nejen dokonalé zvládnutí techniky boje zbraněmi všeho druhu a další válečnické dovednosti, ale i absolutní oddanost svému pánu, silné vědomí osobní cti, bezmeznou odvahu a v případě potřeby i ochotu obětovat svůj vlastní život v boji či formou rituální sebevraždy (*seppuku*).
cholerik (z řeckého *cholé*, „žluč"), jeden ze čtyř druhů temperamentu (flegmatik, cholerik, melancholik, sangvinik), labilní extrovert – nedůtklivý, neklidný, útočný, vznětlivý, vrtkavý, impulzivní, spolehlivý a stálý ve svých názorech a životních hodnotách, řídí se předem stanovenými zásadami, rozený vůdce, cílevědomý organizátor, základní nálada je mrzutá.
libido (z latinského *libīdō*, „záliba, chuť, touha, žádostivost; slast, rozkoš"), 1. pohlavní pud, touha; příjemný pocit doprovázející pohlavní vzrušení; 2. v psychoanalýze Sigmunda Freuda nejsilnější pudová síla v člověku, původně sexuální, jež se však sublimací může přenést do jiných oblastí.
srdeční infarkt (infarkt myokardu), odumření části srdeční svaloviny v důsledku přerušení cévního zásobení. Příčinou bývá uzávěr věnčité tepny nejčastěji při její ateroskleróze.

Alois Mikulka, *Cholerik*, 2020, tenisová raketa (ready made), tužka, papír (11 × 9 cm), kombinovaná technika, překližka, smrkové dřevo (soklík), 75,5 × 26 × 7 cm.

Lobista

Je-li tenista dobrý lobista i lobbista,
jeho úspěšná tenisová kariéra je víc než jistá.

lob (z anglického *lob* [lob], „lob, lobovaný míč; hodit vysokým obloukem"), ve sportu zahrání míče (kotouče aj.) přes soupeře; tento herní prvek je účinný zvláště v tenise za situace, kdy se soupeř nachází poblíž sítě.
lobbismus (z anglického *lobbyism* [lobiizam]), zákulisní ovlivňování parlamentních zástupců ve prospěch určitých skupin (někdy i machinacemi a nedovolenými prostředky včetně korupce).
lobbista (z anglického *lobbyist* [lobiist], „parlamentní reportér; intervenčník, lobbista"), označení osoby účastnící se lobbismu.
lobista, (tenisový slang) tenista virtuózně ovládající lobované údery; míček zahrává vysoko do vzduchu přes hlavu soupeře do hloubi jeho pole.

Alois Mikulka, *Úspěšný lob*, 2022, tenisová raketa (ready made), kresba tužkou (4,6 × 8,5 cm), papír, překližka, akryl, antuka z ústředního dvorce Philippa Chatriera v areálu Stade Roland-Garros v Paříži, kolorovaný brusný kotouč (soklík), 73,5 × 28,5 × 8,5 cm.

Melancholik

Skleslý, trudnomyslný, duševně rozervaný, labilní,
samotářský introvert s formou ve sportu ne zcela stabilní.
Někdy porazí i hráče z čela žebříčku, a přesto trpí
úzkostnými stavy; bojí se, zda příště drtivou porážku strpí.

melancholie (přes latinské *melancholia* z řeckého *melancholía* od *meláncholos*, „mající sraženou krev"; ve starověku se věřilo, že trudnomyslnost je způsobena černou žlučí), v užším smyslu pojem ze sféry psychologie a psychiatrie, označující jeden z typů temperamentu, jenž se vyznačuje malomyslností, skleslostí, trudnomyslností, labilitou, duševní rozervaností, hypersenzitivitou, výraznou introvertností, samotářstvím, úzkostnými stavy apod. V širším smyslu životní postoj, který se objevuje jako programová charakteristika umělců, filozofů, básníků, v některých epochách (manýrismus, rokoko) také jako znak společenského postavení; ve vyšších sociálních vrstvách byla melancholie obdivována a vyžadována. Ačkoli se často spojuje zejména s romantismem, byla melancholie zkoumaným jevem podstatně dříve, již v době renesance. Do filozofie ji jako předmět zájmu a současně kýžený postoj vnesl jeden z prvních představitelů tzv. melancholických myslitelů, Angličan Robert Burton ve spisu *The Anatomy of Melancholy* (1621; česky *Anatomie melancholie*, 2006). Na rozdíl od mnoha dalších pojednání o melancholii, včetně antických (Aristotelés, Hippokratés ad.), tvrdí Burton, že stane-li se melancholie základní dispozicí člověka, odráží se v něm svět, který ztratil pevný řád, a lidský život se ocitá na samé hranici nevyléčitelné choroby. Podle modelu mikrokosmu a makrokosmu se potom přenáší melancholie na celé království a na celý lidský svět. Rovněž kvůli tomuto výkladu byla melancholie považována velmi dlouho do novověku (ještě mezi osvícenci) za duševní chorobu, která vyžaduje léčení.

melancholik (z řeckého *melané*, „černá", *cholé*, „žluč"), kdo se vyznačuje melancholií; jeden ze čtyř druhů temperamentu (flegmatik, cholerik, melancholik, sangvinik).

Alois Mikulka, *Melancholik*, 2020, tenisová raketa (ready made), tužka, papír (11,8 × 5,5 cm), kombinovaná technika, překližka, smrkové dřevo (soklík), 75,5 × 26 × 7 cm.

Metempsychóza tenisového míčku

Tenisoví soupeři bývají různí,
jedni vzteklí, jiní uhlazení, slušní.
Úder za úderem, běhají jak s keserem,
v takovém blázinci občas dospějí k převtělení.
Zpravidla i míčky pečlivě kopírují toto dění.

V pendlovkách hrkne, něco se zvrtne,
ganglia si poskočí a míček se naruby otočí.

běžet jak s keserem, běžet o překot, jako když do někoho střelí, horempádem.
ganglia (z řeckého γάγγλιον [*ganglion*], „uzel"), nervové uzliny, drobné uzlíky na periferních nervech. Ganglia jsou tvořena nakupením těl neuronů. Podle typu neuronů lze nervová ganglia rozdělit na ganglia senzorická (spinální ganglia, ganglia hlavových nervů), senzorická v užším slova smyslu (například u zrakové, sluchové a vestibulární dráhy) a ganglia autonomní (sympatická a parasympatická).
metempsychóza (z řeckého μετεμψύχωσις [*metempsychósis*], „převtělování"), převtělování, přecházení duše z jednoho života či těla do jiného (lidského, případně i živočišného). Běžná ve východních náboženstvích, v orfismu, pýthagoreismu i u Platóna. Biblická náboženství ji odmítají, protože oslabuje odpovědnost a vážnost přítomného života.
tenisový míč (slangově *tenisák*), míč (míček) vyrobený z pevné gumové duše, která je obalena meltonem a nahuštěná vzduchem; jen míče značky Tretorn jsou zcela vyplněny pórovitou hmotou. Povrch je jednobarevný, dříve byl bílý či oranžový, dnes je standardně žlutý. Jeho průměr se pohybuje v rozmezí 6,35–6,67 cm, hmotnost je 56,7–58,5 g.

Alois Mikulka, *Metempsychóza tenisového míčku*, 2020, tenisová raketa (ready made), tužka, papír (12,5 × 15,5 cm), kombinovaná technika, překližka, smrkové dřevo (soklík), 77 × 26,5 × 7 cm.

Nejvyšší Sběrač

Nejvyšší Sběrač míček nevrátí
a ještě oba tenisty na věky zatratí,
neměli zuřit a nevinnému míčku klnout,
když ho svým neuměním
několikrát „dokázali“ minout.

sběrač tenisových míčků, 1. osoba, která při tenisovém utkání sbírá ve vhodných okamžicích (stanovených pravidly) míčky a předává je hráčům, za svou práci je honorována, účast na velkých, zvláště grandslamových turnajích, je považována za prestižní. Řada vynikajících tenistů prošla rolí sběrače (například Roger Federer); 2. tubus, který slouží při tréninku k sbírání míčků, aniž by se jeho uživatel musel sehnout.

Alois Mikulka, *Zabavení tenisáku vyššími silami*, 2020, tenisová raketa (ready made), tužka, papír (10,2 × 12,8 cm), kombinovaná technika, překližka, smrkové dřevo (soklík), 73,5 × 22,5 × 7 cm.

Penzista

Artrotická kolena, natržená achillovka, tenisový loket,
to je můj aktuální součet – kéž je proklet!
Asi mi sděluje, „zač je toho loket“…

Přesto nikdy nedopustím,
aby moje chřadnoucí hmotné tělo
dělalo si se mnou, co by chtělo…

Duch přece musí nad hmotou zvítěziti,
(jako *pravdy a lásky* → *lži a nenávisti* pošlou do Parmenidova ne-bytí)
i kdyby měl kvůli tomu smrt na kříži kurtu † podstoupiti…

Achillova pata, přirovnání založené na mýtu o Achilleovi, jež označuje zranitelné místo v různých oblastech (etice, morálce, psychice apod.). Vychází možná z reálné lékařské diagnózy závažného zranění „přetržení Achillovy šlachy“ (*ruptura tendinis Achillis*). Přetržení Achillovy šlachy v boji znamenalo zpravidla smrt, protože postižený nebyl schopen chůze. Dnes toto zranění souvisí nejen s vrcholovým sportem a extrémním zatížením, ale naopak i se sedavým způsobem života, který způsobuje degenerativní změny ve šlaše trojhlavého lýtkového svalu, který se upíná na patní hrbol.
artróza (latinsky *arthrosis*), nezánětlivé, degenerativní onemocnění kloubů. Příčina artrózy je v mladším věku nejasná, u starších věkových skupin je pokládána za projev přirozeného stárnutí pojivových tkání, které je provázeno sníženým prokrvením kostí a jejich menší regenerační schopností. Ke vzniku choroby přispívá vedle vrozené dispozice i nadváha, nadměrná zátěž kloubů, prodělané záněty, metabolické poruchy a podobně. Artrotickým procesem bývá postiženo více kloubů najednou, především hodně zatěžované klouby (kyčelní a kolenní kloub). Deformační artróza má vleklý průběh, někdy celá desetiletí. V důsledku přetížení dochází k opotřebení kloubní chrupavky a k jejímu rozvolnění. V subchondrálně uložené kosti nastane vlivem tlaku synoviální tekutiny praskání kostních trámců a vytváří se dutinky (geody). Opotřebovávání odkrytých kloubních ploch je kompenzováno okrajovou enchondrální osifikací v podobě osteofytických lemů, případně velkých zobákovitách kostních výrůstků (osteofytů). Po kompletním zániku chrupavky mohou mít kloubní plochy místy zrcadlově lesklý povrch, který vznikl sklerotizací a obroušením subchondrálně uložené kosti (eburnace). V některých případech části odloučené kloubní chrupavky osifikují, v kloubu se pak nachází drobné kostěné útvary – takzvané „kloubní myšky“.
eleaté (název podle města Elea [latinsky Velia] v jižní Itálii), starořecká filozofická škola; rozvíjela učení o jediném neměnném bytí, a tím podpořila vývoj idealismu; neuznávala reálnost pohybu a smyslového poznání.
kříž, (tenis) bod, v němž se stýká čára pro podání se střední čarou pro podání.
Parmenidés z Eleje (asi 515–asi 445 př. n. l.), starořecký presokratický filozof, hlavní představitel školy eleatů, žák Xenofanův, učitel Zenóna z Eleje. Podle dochovaných fragmentů vyložil svou nauku formou naučných básní psaných v hexametrech, od nichž se nedochoval název; konvenční titul *Peri fyseon* (O přírodě) byl doplněn teprve později. Tato proslavená báseň začíná *proemiem*, v němž vydává Parmenidés svou nauku za božskou, a pokračuje dvěma hlavními oddíly, z nichž první je věnován nauce o pravdě (*alétheiá*) a druhý nauce o klamu a mínění (*doxa*). Není jasné, zda toto členění odpovídá Parmenidovu originálu a jaký byl jeho původní význam. V části věnované pravdě se Parmenidés vyjadřuje k problematice ontologie a teorie poznání (noetiky): podle něj existuje jedno jediné jsoucí, které je dokonalé, jednoduché a poznatelné. Myšlení a bytí jsou jedno a totéž. Ne-jsoucí neexistuje a není možné je ani myslet. Klamem, zdáním a pouhým míněním je naopak uznání změny, pohybu a mnohosti, které vznikají jen kvůli chybám v myšlení. Parmenidovo učení je typickým příkladem metafyzického monismu (pojetí v sobě jednotného bytí), v němž se projevuje ontologický dualismus bytí a ne-bytí, bytí a vznikání, jednoty a mnohosti, myšlení a smyslového vnímání. K pravdě vede jen myšlení, vnímání (mínění) je zdrojem klamu a omylu.
tenisový loket (latinsky *epicondylitis radialis humeri*, anglicky ***tennis elbow***), druh poškození úponových šlach na zevním kondylu pažní kosti, jehož příčinou bývají drobná poranění při jednostranném chronickém přetěžování nebo i věkem pokračující degenerace úponů. Nejčastěji se objevuje u sportovců (zejména tenistů – odtud název – při nataženém lokti nebo při bekhendu s nedostatečným ohnutím v lokti či nedostatečném tlumení úderu), těžce manuálně pracujících, ale také u vášnivých uživatelů počítačů, tabletů a mobilů.
ukázat, zač je toho loket, (úsloví) dát najevo velmi kritický názor, vyčinit, vynadat.

Alois Mikulka, *Tenista-penzista-eleatista*, 2022, tenisová raketa (ready made), kresba tužkou (14,2 × 6,5 cm), papír, karton, akryl, antuka z ústředního dvorce Philippa Chatriera v areálu Stade Roland-Garros v Paříži, kolorovaná ocel (soklík), 70,5 × 26,5 × 11,8 cm.

Return

Není divu, že borec je tak vyděšený.
Čekat, až přiletí střela z protihráčova „děla“,
to málokdo zvládá s hlavou chladnou.
A když return nebude povedený,
energické čelisti mu spadnou.
Co čeká neúspěšného borce? Brdské Jince.
Ke kanonýrům ho budou returnovat,
kde může odolnost správně zocelovat.

Jince, městys v brdském údolí řeky Litavky, asi 11 km severně od okresního města Příbrami ve Středočeském kraji; byl součástí vojenského újezdu Brdy; dnes se zde nachází posádkové cvičiště Jince.
return (z anglického *return* [rita:n], „vrátit, opáčit aj“), úder hráče, kterým vrací na druhou stranu dvorce míč po soupeřově podání.

Alois Mikulka, *Tenista na returnu*, 2019, tenisová raketa (ready made),
kolorovaná kresba (v hlavě rakety, 11,5 × 11,5 cm), překližka, akryl, antuka z ústředního dvorce Philippa Chatriera v areálu Stade Roland-Garros v Paříži, stolní válcovací stolice (soklík), 76 × 28 × 13 cm.
Psychické rozpoložení tenisty zračící se ve tváři podtrhl AM ještě užitím soklíku, který tvoří stolní válcovací stolice (ready made); zkoprnělý tenista neschopný pohybu, má pocit, že se ocitl mezi dvěma válci, které ho nakonec rozdrtí.

Rivista

Navštívil mě ďábel,
chtěl, abych se mu klaněl.
Prý, potom, díky jeho působení,
žebříček ATP se v můj prospěch změní.

A prý se snad ocitnu i v jakémsi RIVu!?

Nabídka mi přišla docela vhod,
dosud jsem v ATP nezískal ani bod,
na žebříčku jsem kdesi, no škoda slov,
rád jsem mu tudíž krví podepsal trade-off…

Bylo to fair trade – férové obchodování,
mám teď těch bodů na rozdávání…

Kristova léta a faustovské časy se mění,
jak vidno, dnes i EU a ďábel jiných hodnot si cení.

ďábel, podle mnoha náboženství Boží odpůrce, svůdce, našeptávač. Stvořená bytost, která se postavila proti Bohu a působí proti spáse lidí, nemůže ale u člověka překonat odpor lidské svobodné vůle.
fair trade (z angličtiny, výslovnost: fea treid), férové (spravedlivé) obchodování; hnutí pomáhající producentům v chudých zemích „třetího světa" k získání „spravedlivých cen" za jejich produkty (banány, bavlnu, cukr, čaj, kakao, kávu aj., případně za zboží z těchto komodit) na trzích vyspělých zemí při zachování tamějšího životního prostředí. Kontrola ceny a certifikace fair trade končí u finálního zpracovatele či vlastníka licence, následní obchodníci již kontrole nepodléhají, výrobky proto mohou být předražené. Vedle kritiky vysoké ceny se někdy objevují také úvahy o tom, zda je fair trade (podobně jako třeba „pozitivní diskriminace") skutečně ekonomicky vhodným nástrojem na pomoc třetímu světu.
RIV [zkratka], Rejstřík informací o výsledcích, jedna z částí (datová oblast) informačního systému výzkumu, experimentálního vývoje a inovací (IS VaV), ve které jsou shromažďovány informace o výsledcích projektů výzkumu a vývoje a výzkumných záměrů podporovaných z veřejných prostředků podle zákona č. 130/2002 Sb., o podpoře výzkumu a vývoje z veřejných prostředků a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o podpoře výzkumu a vývoje). Na základě dosažených výsledků (vyjádřených v bodech; například za vědeckou knižní monografii lze získat 40 bodů) jsou přidělovány další finanční prostředky vysokoškolským a vědeckovýzkumným institucím.
rivista, 1. (akademický slang) kdo je zaměřen (bez ohledu na kvalitu a smysl své práce) na „výlov" rivových bodů; 2. (z italštiny), časopis, periodická publikace určená pro skupinu čtenářů, kteří mají určitý společný zájem nebo více takových zájmů (například vědecké časopisy pro antropology – *Rivista di Antropologia e Scienze Sociali* nebo *Rivista Italiana di Antropologia Applicata*).
trade-off (z angličtiny, výslovnost: treid-of), princip kompromisu – *něco za něco*, vyvážení priorit, ztráta nějaké vlastnosti nebo znaku na oplátku za získání jiné kvality nebo znaku. Předpokládá rozhodnutí vyplývající z plné znalosti významu obou znaků. Tento princip se uplatňuje při rozhodování v mnoha oblastech. V medicíně bývají obtížná rozhodnutí o použití příslušné léčby; je třeba najít pro pacienta nejlepší řešení mezi důsledky choroby a vedlejšími efekty léčiva. Strategie stolních her rovněž zahrnují aspekt *něco za něco* – v šachu se obětuje některá figura pro získání výhodnějšího postavení jiné figury. Průmyslový design hledá kompromis mezi funkčností výrobku a jeho estetickou kvalitou, která produkt prodává. Evoluční biologie využívá princip *něco za něco* pro vysvětlení potravních, reprodukčních a jiných strategií živočichů. Příkladem může být kompromis mezi energií vynaloženou živočichem na dosažení určité potravy a energií, kterou z této potravy získá. Obdobou je vyvážení zisků mezi velikostí kořisti (tj. množstvím potravy) a riziky, které z toho pro predátora vyplývají. Jiným příkladem trade-off může být rivalita při souboji samců o samice v rámci pohlavního výběru.

Alois Mikulka, *Tenista-rivista*, 2022, tenisová raketa (ready made), kresba tužkou (13,8 × 8,1 cm), papír, karton, akryl, antuka z ústředního dvorce Philippa Chatriera v areálu Stade Roland-Garros v Paříži, kolorovaná ocel (soklík), 66 × 26,5 × 9,3 cm.

Sangvinik

Věčný hédonik a optimista, neví, co je tíseň,
zlatý set ho nerozhází, a že mu kanár do sbírky schází,
klidně si s „Plastiky" píseň *Kanárek* zazpívá,
https://www.hlasite.cz/text-pisne/theplasticpeopleoftheuniverse/85168-kanarek/
porážky bere s nadhledem, stres z neúspěchu nemívá.

Chléb se solí nejídá, iluzemi se nekrmí –
a že by sušil žíznivou hubu? Nevídáno!
Těší se do klubu – na humry, lanýže a na šampáňo.
Neskládá ódy o idolech odříkání, hýřit umí do svítání.

kanár, (v tenisu, slangově) sada prohraná bez zisku jediné hry (6:0).
sangvinik (z řeckého *sanguis*, „krev"), jeden ze čtyř druhů temperamentu (flegmatik, cholerik, melancholik, sangvinik), stabilní extrovert – společenský, přístupný, činorodý, veselý, bezstarostný, živě reagující, nenucený, čilý, hovorný, optimistický, charizmatický, emočně a názorově nestálý, neumí naslouchat, věci nedotahuje do konce, věci prožívá povrchově a krátce, základní nálada je veselá.
zlatý set, (tenisový slang) sada se skóre 6:0, aniž by poražený získal jediný fiftýn.

Alois Mikulka, *Sangvinik*, 2020, tenisová raketa (ready made), tužka, papír (11 × 14,5 cm), kombinovaná technika, překližka, smrkové dřevo (soklík), 75,5 × 26 × 7 cm.

Tenistka

Tenistka musí mít sílu v paži,
když po úspěchu na turnajích baží.
Tím se ale její ženskost podstatně mění,
i když žádná ladná a jemná Níké už dávno není,
možná že sponzoring od Nike Inc. přinese jí jmění.

V milostném životě ale může přijít zkrátka,
když se z ní přemírou cvičení stane statná mužatka…
Díky jmění ale na zištné muže může působit jako dobrá partie,
choulostivé uchazeče však nakonec dozajista postihne nikefobie.

Níké (z řeckého *Níkē*, „Vítězství"), řecká bohyně vítězství. Byla zobrazována zejména jako okřídlená mladá žena, zpravidla v dlouhém vlajícím šatu, s věncem či palmovým listem. U Římanů byla Níké ztotožněna s bohyní Victorií. Častý motiv výtvarného umění od antiky do současnosti (*Níké Samothrácká, Níké v Efesu, Níké Varšavská* aj.).
Nike Inc., americká firma s celosvětovou působností vyrábějící sportovní potřeby; v roce 1964 ji pod názvem Blue Ribbon Sports (název Nike, Inc. od roku 1978) založili atlet Philip Knight a sportovní trenér na University of Oregon v Eugene Bill Bowerman. Sídlo firmy je v Beavertonu (Oregon, USA). Název a logo firmy, odvozené od řecké okřídlené bohyně vítězství Níké, navrhla v roce 1971 studentka grafického designu na Portland State University Carolyn Davidsonová; byla placena částkou 2 dolary za hodinu práce a její celková výplata za vytvoření loga činila 35 amerických dolarů. (Logo, představující stylizované křídlo bohyně, bývá též nazýváno expresivně „fajfka" nebo „háček".) V současnosti je cena značky Nike odhadována na 12 miliard amerických dolarů. Ve fiskálním roce 2011 dosáhla firma obratu téměř 21 miliard amerických dolarů.
nikefobie (z řeckého *níkē*, „vítězství" a *fóbos*, „strach, úděs, hrůza" od *fébomai*, „prchám [strachy]"), chorobný strach z vítězství. Toto psychosomatické onemocnění se objevuje snad ve všech sportovních odvětvích, tenis nevyjímaje – o tenisové nikefobii referuje například Alberto Castellani, prezident Global Professional Tennis Coach Association, v časopise *Elite Tennis Journal* (červen 2015): http://www.gptcatennis.org/news/89/nikephobia-elite-tennis-journal.html

Alois Mikulka, *Tenistka*, 2022, tenisová raketa (ready made), kresba tužkou (13,6 × 7,1 cm), papír, karton, akryl, antuka z ústředního dvorce Philippa Chatriera v areálu Stade Roland-Garros v Paříži, kolorovaná ocel (soklík), 71,5 × 26,3 × 6,1 cm.

Vyflusnutec

Být pokořený ženou, to věru bolí,
možná víc než sypat čerstvou ránu solí.
Ukáže-li slabé pohlaví svou silnou stránku,
pak má, milý tenisto, i tvé mužství na kahánku…

Má dnes černý den náš „vyflusnutý tenista“:

Ani doma v rodinné funkcionalistické vile
s výrazem týraného koťátka nepochodí.
Když žena zjistí, že manželova tenisová partnerka
je ve skutečnosti i jeho dlouholetá milenka,
tak z okna pokoje, kde druhdy mívali intimní chvíle,
vyflusne ho i s r*eady-made* na ulici,
s gustem jako odporný a obtížný hmyz ho shodí…

vyflusnutec, (slangově) kdo je na pokraji sil, na konci s dechem, vyčerpaný; psanec, štvanec, vyobcovaný člověk, vyděděnec, vyhnanec, vyhoštěnec.

Alois Mikulka, *Prohra – Vyflusnutec*, 2020, tenisová raketa (ready made), tužka, papír (20 × 18 cm), kombinovaná technika, překližka, smrkové dřevo (soklík), 75,5 × 23 × 7 cm.

Workoholik

Tenista-workoholik
nikdy se neptá „za kolik?“.
Hrát do úmoru je pro něj potěšení,
sotva svlékne propocený dres k dosušení,
už zase spěchá na tenisový kurt,
a to se opakuje pořád neboli furt…

Ani večer netrápí ho prohibice,
kdyby mohl, ustlal by si na antuce,
jde mu jen o hru, o potlesk, nemá finanční ambice.

prohibice (z latinského *prohibitiō*, „zabránění, zákaz“), zákaz, zamezení týkající se výroby, dovozu a prodeje určitých produktů, zvláště alkoholických nápojů.
workoholik (z amerikanismu *workaholic*, „neúmorný pracant, fanatik práce“), člověk závislý na práci, obdobně jako jiný například na alkoholu, cigaretách nebo drogách. Neustálou pracovní aktivitou se zvyšuje hladina adrenalinu, čímž u workoholika vznikají pocity euforie a často i domnělé přesvědčení, že jeho schopnosti a výkonnost nemají hranic. Vrchol uspokojení pro něho zpravidla představuje úspěch a ocenění.

Alois Mikulka, *Tenista-workoholik*, 2022, tenisová raketa (ready made), kresba tužkou (13,5 × 8,1 cm), papír, karton, akryl, antuka z ústředního dvorce Philippa Chatriera v areálu Stade Roland-Garros v Paříži, kolorovaný tepaný hliník (soklík), 70,5 × 25 × 12,5 cm.

Zelenooký tenista

Tváří se upjatě jsa sevřen v upínacím rámu,
mýlka, je soustředěn, aby příštího soupeře zdolal,
vzývá svůj vzor, mužně ctnostného indického vládce Rámu.

Ráma, nejstarší syn kóšalského vládce a ztělesnění mužných ctností, jedno z vtělení boha Višnua. Podle eposu *Rámájana* byl nespravedlivě připraven o dědičný trůn a vypuzen do vyhnanství, jež trávil v lesní pustině, ve společnosti bratra Lakšmany a oddané manželky Síty. Když mu choť unesl démonský vládce Lanky Rávana, v krvavé válce jeho říši dobyl a Sítu získal zpět.

Alois Mikulka, *Zelenooký tenista*, 2020, dřevěná tenisová raketa (ready made), dřevěný upínací rám tenisové rakety (ready made), pastel, překližka (hlava rakety), smrkové dřevo (soklík), 72,5 × 21,3 × 7 cm.

Tenisofilie v State Louis

Brňan Mikulka Alois žije ve svém State Louis
v plusovém surrealismu a s Louisem Armstrongem říká: „I's."
Poté co stanul modrooké tenistce *vis-à-vis,* vzal na milost i tenis.

I's, (výslovnost: aiz), v černošské angličtině ve významu *I am* – „Já jsem".
tenisofilie (z česko-anglického tenis a řeckého *fília*, „láska, náklonnost, obliba"), bezmezná láska k tenisu; v řadě případů vysoko, hluboko i daleko převyšuje lásku muže k ženě a naopak. Projevuje se například tím, že se tenisofil / tenisofilka od rakety, míčků, čelenek, potítek a dalších součástí tenisové výstroje a výzbroje neodlučuje ani na loži.
vis-à-vis (z francouzštiny), tváří tvář, z očí do očí.

Alois Mikulka, *Modrooká tenistka*, 2020, dřevěná tenisová raketa (ready made), dřevěný upínací rám tenisové rakety (ready made), pastel, překližka (hlava rakety), smrkové dřevo (soklík), 73 × 28,5 × 7 cm.

Autor

Malina, Jaroslav (11. 4. 1945, Dolní Bučice), antropolog, archeolog, spisovatel, básník, editor; spoluzakladatel, profesor a první ředitel Ústavu antropologie Přírodovědecké fakulty Masarykovy univerzity v Brně, zakladatel a předseda správní rady Nadace Universitas. Vedle úctyhodné řádky vědeckých a vědecko-naučných prací má v jeho tvůrčích aktivitách významné místo tvorba beletristická. Ve svém díle uplatňuje bohaté životní zkušenosti, aniž pozbývá mladého zaujetí pro hledání pravdy o člověku. Jeho texty, zdařile dotvářející poetický komentář k naší realitě, propojují tvorbu vědeckou a básnickou. Výsledný celek snoubí funkci didaktickou, společenskou i estetickou, a tím autora právem pasuje na zakladatele originální „kognitivní poezie" (viz zejména *Anti-Encyklopedie Anti-Antropologie*, 2013, *Světoví géniové v chajjámovských čtyřverších*, 2014, *Ctnosti a Neřesti, Radosti a Strasti*, 2016, *Hlava v makarónské poezii*, 2017, *Hlava XXXI: Hlava v originálních úslovích a obrazech od A do Ž*, 2017, *Úvod do caputologie: Hlava I – mírné ∞. Cyklus charakterizující v básnické a výtvarné nadsázce intelektuální, a/sociální a profesní rysy člověka*, 2019, *Hvězdopravné nebe zvěrokruhu nad námi, provázené originálními texty, malbami a sochami*, 2019, *Fíkové listy „cudnosti" z doby křížových výprav*, 2021, *Poslední výroky známých (ne)smrtelných* 2021, *Nekorektní epigramy korektní doby 1*, 2022, *Tenisová raketa ve výtvarných a básnických variacích*, 2022. Inspirativní je také jeho činnost encyklopedická (viz studenty i širší veřejností vydatně užívané elektronické encyklopedie: *Encyklopedie antropologie: První interaktivní mezinárodní encyklopedie antropologie*, 2011 – https://is.muni.cz/ do/sci/UAntrBiol/el/encyklopedie/index.html; *Člověk-Auto-Encyklopedie*, 2011 – https://is.muni.cz/do/sci/UAntrBiol/el/clovek-auto/index.html; *Encyklopedie sexuality, erotiky a lásky všech kultur světa*, 2012 – https://is.muni.cz/do/sci/ UAntrBiol/el/encykl-sexuality/index.html; *Umění světa slovem a obrazem v antropologickém kontextu od paleolitu po současnost*, 2018 – https://is.muni.cz/do/sci/UAntrBiol/el/umeni_sveta/encyklopedie.html). Dlouhodobě spolupracuje s významnými výtvarníky, jejichž díla reprodukuje ve svých knihách a jako kurátor prezentuje na výstavách a v katalozích. Významné jsou též jeho aktivity editorské a organizační v oblasti vědy a umění. V rámci Nadace Universitas, jejímž je předsedou, založil knižnice Heureka, Miscellanea, Osobnosti, Scientia a Scintilla, kde bylo pod jeho editorským vedením publikováno na sto padesát svazků. V letech 1993 až 2005 vydával časopis *Univerzitní noviny – List Masarykovy univerzity a Nadace Universitas*. V roce 2010 založil oborový časopis *Anthropologia Integra – Časopis pro obecnou antropologii a příbuzné obory* a v návaznosti na zmíněné periodikum edici *Anthropologia Integra – Series Monographica*; oba tituly vycházejí dodnes. Malinovy vědecké, vědecko-naučné a beletristické knihy vyšly u nás i v zahraničí v počtu přesahujícím dva miliony výtisků a získaly řadu ocenění.

Výtvarník

Mikulka, Alois (13. 8. 1933, Brno), český malíř, sochař, ilustrátor a spisovatel. V letech 1948 až 1952 absolvoval Střední uměleckoprůmyslovou školu v Brně, v letech 1952 až 1958 vystudoval obor monumentální malby v ateliéru profesora Jána Želibského na Vysoké škole výtvarných umění v Bratislavě. Žije a působí v Brně. Mikulkova tvorba malířská, grafická, sochařská i literární je osobitá... Nepodléhala a nepodlehla módním ani ideologickým tlakům, vymyká se i proudům a tvůrčím programům našeho umění, má svou vlastní logiku a autenticitu, pramenící z „duše" autora. Formálně se pohybuje mezi dětským, naivním a lidovým výtvarným výrazem, originálně umocněným poetickou imaginací a svérázným humorem. Námětově těží zejména ze starověkých i novodobých mýtů, bible, dějinných událostí, westernu i současného života a science fiction. Vyznačuje se srozumitelností a technickou dokonalostí, je plná fantazie, poezie, hravosti, půvabu, zároveň laskavosti a humoru – za zdánlivou nezávazností lze však vytušit hluboký filozofický základ a etické poslání. Kromě volné malířské, grafické a sochařské tvorby (včetně realizace řady dřevěných a kamenných soch pro veřejná prostranství i v sepětí s architekturou, zejména v objektech mateřských škol) Mikulka napsal a ilustroval více než třicet knih, převážně pro děti a mládež, a ilustroval několik desítek knih jiných autorů. Pohádky, povídky, básně a eseje uveřejňoval také v časopisech a denním tisku. Jeho nápaditě příběhy, originální pohledy na lidskou zkušenost a osobitý jazyk si našly mnoho příznivců mezi dětmi i dospělými. Napsal i divadelní hry a výtvarně se podílel na výpravách divadelních a televizních inscenací.

Obrazy, kresby a sochy prezentoval na desítkách samostatných a kolektivních výstav výtvarného umění a knižní ilustrace v České republice i v zahraničí (Bělehrad, Bologna, Frankfurt nad Mohanem, Londýn, Ciudad de México, Plovdiv, Stockholm aj.). Mikulkovy práce jsou zastoupeny v Muzeu města Brna a v soukromých sbírkách v České republice a v zahraničí. Ačkoli každý z jeho oborů by stačil naplnit celý jeden život, díky své invenci, tvůrčí energii i sebekázni se Alois Mikulka ukázal práv této šíře a ze své enklávy – State Louis (vnitřního suverénního území groteskní fantazie a plusového surrealismu; tímto termínem někdy signuje své obrazy) vytrvale již více než šest desetiletí ve všech zmíněných oblastech významně obohacuje českou kulturu. Jeho dílo je zastoupeno v galeriích a soukromých sbírkách u nás a v zahraničí; bylo zhodnoceno ve dvou monografiích Jaroslava Maliny – *Alois Mikulka* (2001) a *Alois Mikulka – 1933 – potenciální ∞* (2022). Souborná výstava jeho díla se uskutečnila v roce 2022 v prestižní brněnské výstavní síni Kalina Gallery.

Udílení Ceny města Brna pro rok 1997 ve Sněmovním sále Nové radnice v Brně dne 27. ledna 1998.
Sylva Říhová, Alois Mikulka, Jiří Tomek, Stanislav Moša, Zdeněk Junák, František Klempa, Jaroslav Malina, Josef Suchý,
sedící: **Zdena Herfortová** a **Věra Mikulášková.**